Religion and Health

ORIGINAL ARTICLE
2024, Vol: 12, No: 2, Pages: 75-83

Investigating the Role of Clear Personality Traits, Spiritual Strength, and Basic Psychological Needs in Predicting Happiness among Students at Islamic Azad University of Zanjan, 1403

Masoumeh Ahmadi[1], Hossein Masoumi Jahandizi[2*], Khalil Hossein Khani[3]

1- Master of Science in General Psychology, Islamic Azad University of Zanjan, Zanjan, Iran
2- PhD in Educational Psychology, Faculty Member, Zanjan University of Medical Sciences, School of Public Health, Department of Public Health, Zanjan, Iran
3- PhD in Educational Psychology, Islamic Azad University of Central Tehran, Tehran, Iran

***Corresponding Author:** Hossein Masoumi Jahandizi, Faculty Member, Zanjan University of Medical Sciences, School of Public Health, Department of Public Health, Zanjan, Iran

Email: hmjfh@zums.ac.ir

Received: 10 Dec 2024
Revised: 20 Jan 2025
Accepted: 18 Mar 2025

Abstract

Background and Purpose: Happiness is considered one of the key aspects of human life in the contemporary world. The presentstudy aimed to assess the role of clear personality traits, spiritual strength, and basic psychological needs in predicting happiness of students at Islamic Azad University of Zanjan.

Materials and Methods: The present study was conducted based on aa descriptive correlational design The statistical population consisted of all students at Zanjan Azad University. The sample size of the study was 250 subjects, who were selected from all faculties of the university using the multi-stage cluster sampling. The tools used included Johnson's (2018) Clear Personality Traits Questionnaire, Van Tongeren et al.'s (2011) Spiritual Strength, Genie's General Basic Psychological Needs (2003), and Argyle et al.'s (1989) Happiness Questionnaire. Data analysis was performed using Pearson correlation and multiple regression.

Results: The results of the study indicated that all three predictor variables of the study were able to significantly predict the desired criterion variable. Clear personality traits explained 16%, spiritual strength explained 15%, and basic psychological needs explained 6% of variance in the happiness variable.

Conclusion: Taking these three variables into account, effective measures can be taken to enhance students' happiness.

Keywords: Basic psychological needs, Clear personality traits, Happiness, Spiritual strength, Students

▶ **Citation:** Ahmadi, Masoumeh. Masoumi Jahandizi, Hossein. Hossein Khani, Khalil. Investigating the role of clear personality traits, spiritual strength, and basic psychological needs in predicting happiness among students at Islamic Azad University of Zanjan, 1403. Religion and Health, Autumn & Winter 2024; 12(2): 75-83 (Persian). Doi: 10.32592.Jrh.12.2.75

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

دین و سلامت

مقاله پژوهشی اصیل

دوره ۱۲، شماره ۲، سال ۱۴۰۳ صفحه: ۸۳-۷۵

بررسی نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی زنجان ۱۴۰۳

معصومه احمدی[۱]، حسین معصومی جهندیزی[۲*]، خلیل حسین‌خانی[۳]

چکیده

سابقه و هدف: شادکامی به‌عنوان یکی از جنبه‌های کلیدی زندگی انسان در دنیای معاصر به‌شمار می‌آید. هدف اصلی این پژوهش بررسی نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی زنجان است.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی از نوع مطالعات هم‌بستگی است. جامعه آماری را کلّیه دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان تشکیل دادند. حجم نمونه پژوهش ۲۵۰ نفر بود که از بین تمامی دانشکده‌های دانشگاه به‌صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای به‌کارگرفته‌شده شامل پرسش‌نامه‌های صفات سه‌گانه روشن شخصیت جانسون (۲۰۱۸)، استحکام معنوی ون تونگرن و همکاران (۲۰۱۱)، نیازهای اساسی روان‌شناختی عمومی گنیه (۲۰۰۳) و شادکامی آرجیل و همکاران (۱۹۸۹) بود. تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با استفاده از نرم‌افزار SPSS صورت گرفت.

یافته ها: نتایج پژوهش گویای آن بود که هر سه متغیّر پیش‌بین تحقیق توانستند متغیّر ملاک موردنظر را به‌صورت معناداری پیش‌بینی کنند. صفات روشن شخصیت توانست ۱۶ درصد، استحکام معنوی ۱۵ درصد و نیازهای اساسی روان‌شناختی ۶ درصد از واریانس متغیّر شادکامی را تبیین کنند.

استنتاج: می‌توان با توجه به این سه متغیّر درجهت تقویت شادکامی دانشجویان قدم برداشت.

واژه‌های کلیدی: صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی، نیازهای اساسی روان‌شناختی، شادکامی، دانشجویان

۱. کارشناس‌ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی زنجان، زنجان، ایران

۲. دکتری تخصّصی روان‌شناسی تربیتی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم‌پزشکی زنجان، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت عمومی، زنجان، ایران

۳. دکتری تخصّصی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران

* **مؤلف مسئول:**
حسین معصومی جهندیزی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم‌پزشکی زنجان، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت عمومی، زنجان، ایران

Email:
hmjfh@zums.ac.ir

دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۲۰
اصلاحات: ۱۴۰۳/۱۱/۰۱
پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۲۸

◄ **استناد:** احمدی، معصومه؛ معصومی جهندیزی، حسین؛ حسین‌خانی، خلیل. بررسی نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی زنجان ۱۴۰۳. دین و سلامت، پاییز و زمستان ۱۴۰۳؛۱۲(۲): ۸۳-۷۵ (فارسی).

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

مقدمه

شادکامی به‌عنوان یکی از جنبه‌های کلیدی زندگی انسان در دنیای معاصر به‌شمار می‌آید و تأثیر قابل‌توجهی بر ابعاد مختلف زندگی، ازجمله اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دارد (۱). این مفهوم از دهه ۱۹۸۰ به بعد، به‌ویژه در تعریف سلامت اهمیت یافته است، به‌طوری‌که سازمان جهانی بهداشت شادکامی را به‌عنوان یکی از ویژگی‌های مهمّ روانی فرد سالم معرفی کرده است؛ زیرا شادکامی احساس رضایت و نشاط می‌آورد و به‌طور مستقیم بر کیفیت زندگی شخصی، اجتماعی، خانوادگی و حرفه‌ای شخص تأثیر می‌گذارد (۲). جوامع بشری به‌تدریج ارزش خاصی برای شادکامی قائل شده و آن را به‌عنوان یکی از مؤلّفه‌های اساسی رشد و توسعه ملّت‌ها در نظر گرفته‌اند (۳).

شادکامی یکی از مهم‌ترین عوامل ارتقای کیفیت زندگی است که توجه ویژه‌ای به آن در میان جوانان و دانشجویان معطوف شده است (۴). در روان‌شناسی مثبت‌گرا، شادکامی به‌عنوان مفهومی کلیدی شامل هیجانات مثبت، جذابیت و احساس ارزش در زندگی شناخته می‌شود که تحت‌تأثیر عوامل مختلف قرار دارد (۵). همچنین، شادکامی به‌عنوان یکی از نیازهای مهمّ روانی بر شکل‌گیری شخصیت افراد تأثیر می‌گذارد (۶).

یکی از عواملی که می‌تواند زمینه‌ساز شادکامی باشد، صفات روشن شخصیت است، اما این موضوع و جنبه‌های مثبت شخصیت کمتر موردتوجه قرار گرفته است (۷). صفات روشن شخصیت شامل سه ویژگی اساسی مانند شفقت، همدلی و نوع‌دوستی هستند که تصویر کلی از شخصیت افراد را شکل می‌دهند (۸). این صفات تأثیر زیادی بر نحوه تعامل با دیگران دارند و با مفاهیمی مانند معنویت، رضایت از زندگی، پذیرش دیگران و دلسوزی ارتباط دارند (۹). افرادی که دارای این صفات هستند، معمولاً رضایت بیشتری از روابط اجتماعی، رقابت‌ها و استقلال خود و توانایی‌های ارتباطی گسترده‌ای دارند که موجب تسهیل روابط با دیگران و ایجاد شبکه اجتماعی وسیع‌تری می‌شود و درنتیجه رضایت از زندگی آن‌ها را افزایش می‌دهد (۱۰).

معنویت نیز یکی از عوامل اصلی مؤثر بر شادکامی است (۱۱). استحکام معنوی به‌عنوان ویژگی شخصیتی تعریف می‌شود که افراد را قادر می‌سازد تا ازطریق ارتباطات معنوی با خدا، دیگران و خودشان، مصیبت‌ها را تحمل کنند و معنای رهایی‌بخش از آن بسازند (۱۲). استحکام معنوی شامل سه بُعد است: استقامت معنوی که توانایی استفاده از ایمان برای غلبه بر چالش‌ها را افزایش می‌دهد، پشتکار معنوی که به معنای حفظ یکپارچگی و اراده در مواجهه با چالش‌ها و ناملایمات است و هدف رستگاری که به معنای یافتن معنا و هدف در زندگی حتّی در مواجهه با ناملایمات است (۱۳). استحکام معنوی با روحیه مذهبی، معنا بخشیدن به زندگی و رفاه معنوی مرتبط است و یک فرایند فعال است که به افراد نیرو می‌بخشد و آن‌ها را به فعالیت‌های هدفمند ترغیب می‌کند (۱۴). بهزیستی معنوی که در شادکامی نقش دارد، یکی از ابعاد اصلی سلامت کلّی انسان است که در کنار سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی، نقش مهمی در رشد و بالندگی افراد ایفا می‌کند. بهزیستی معنوی به افراد کمک می‌کند تا از معنا و هدف زندگی خود آگاه شوند و درک عمیق‌تری از جهان و جایگاه خود در آن پیدا کنند. این عنصر معنوی، به‌ویژه در سنین نوجوانی که در مسیر شکل‌گیری هویّت و ارزش‌های خود فرد قرار دارد، اهمیت زیادی پیدا می‌کند. ازاین‌رو، شناخت ابعاد مختلف بهزیستی معنوی و طراحی راهکارهایی برای تقویت آن، ازجمله موضوعات مهم در حوزه آموزش‌وپرورش است. عدم توجه به این جنبه از سلامت معنوی، ممکن است به مشکلات عمیق‌تری در بزرگ‌سالی منجر شود.

عوامل تعیین‌کننده شادکامی شامل درآمد سرانه، امید به زندگی سالم، آزادی در تصمیم‌گیری، حمایت اجتماعی و سخاوت است. عامل دیگری که بر شادکامی تأثیرگذار است، ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی است (۱۵). این نیازها به‌عنوان لایه‌های درونی علل رفتاری شناخته می‌شوند و ارضای آن‌ها شرط اساسی برای دستیابی به شادکامی، رضایت از زندگی و سلامت روانی است. نظریه نیازهای بنیادین روان‌شناختی به سه نیاز بنیادی شامل خودمختاری،

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

شایستگی و ارتباط اشاره می‌کند. ارضای این نیازها زمینه‌ساز رشد، بهزیستی و سلامت روانی است و عدم ارضای آن‌ها می‌تواند به کاهش سلامت و کیفیت زندگی منجر شود (۱۶). این نیازها نقش کلیدی در انگیزش انسان دارند و نحوه تأثیر عوامل محیطی بر پیشرفت فرد را نشان می‌دهند. همچنین، ناکامی در برآورده کردن این نیازها می‌تواند با آسیب‌های روانی مانند افسردگی و مشکلات در کنترل خود و محدود کردن راهبردهای خودتنظیمی همراه باشد (۱۷).

حال با توجه به نقش و اهمیت شادکامی در نظریه‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای و رفاهی و با توجه به وضعیت نه‌چندان مطلوب آن در جامعه ما، براساس قراین و شواهد موجود و نیز لزوم سیاست‌گذاری در عرصه شادکامی و بهزیستی ذهنی، بررسی مسئله اهمیت یافته است و پرسش از وضعیت شادکامی، عوامل مرتبط با آن و راهکارهای ارتقای آن به پرسش‌هایی درخور اهمیت تبدیل شده‌اند (۱۸). این اطلاعات نشان‌دهنده نیاز به توجه بیشتر به شادکامی در ایران است و اهمیت موضوع زمانی بیشتر می‌شود که تأثیر شادکامی بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی موردتوجه قرار گیرد. همچنین دوران دانشجویی به‌عنوان دوره‌ای مهیّج و پُرچالش، نیازمند شادکامی بیشتر است؛ چراکه این دوران با رویدادها و استرس‌های متعدد همراه است. افراد شاد به‌طورکلی تفسیر مثبت از رویدادها دارند و این موضوع به آن‌ها انگیزه بیشتری برای دستیابی به اهدافشان می‌دهد (۱۹). تحقیقات نشان داده‌اند که میزان شادکامی در میان دانشجویان کمتر از میانگین جهانی است و این اهمیت موضوع را زیاد می‌کند (۲۰). در زنجان چنین مطالعه‌ای انجام نشده است و این موضوع ضرورت بررسی عوامل مرتبط با شادکامی را درجهت کنترل و یا آموزش این موضوع نشان می‌دهد.

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر از نوع توصیفی و هم‌بستگی است و به بررسی نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان پرداخته است. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۳ بود. برای انتخاب نمونه از جامعه آماری و نیز از فرمول تاباچنیک ( ) و فیدل ( ) استفاده شد. تعداد ۲۵۰ نفر به‌صورت خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. بدین‌صورت، ابتدا از تمام دانشکده‌های دانشگاه، تعدادی کلاس و از بین کلاس‌ها ۲۵۰ دانشجو به‌صورت تصادفی انتخاب گردیدند و بعد درباره نحوه تکمیل پرسش‌نامه توضیحات لازم به دانشجویان داده شد. دانشجویان خود به تکمیل آن اقدام کردند. ملاک‌های ورود به تحقیق شامل دانشجو بودن در دانشگاه آزاد زنجان، سنّ بین ۱۸ تا ۴۵ سال، تمایل به همکاری و تسلّط به زبان فارسی و ملاک‌های خروج شامل عدم تمایل به همکاری، نداشتن بیماری پزشکی، مصرف دارو و سوءمصرف مواد بودند. این پژوهش دارای ۹ متغیّر شامل سه مؤلّفه استحکام معنوی، سه مؤلّفه صفات روشن شخصیت و سه مؤلّفه نیازهای بنیادین روان‌شناختی است. تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با استفاده از نرم‌افزار SPSS صورت گرفت. برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون کولموگرف- اسمیرنف استفاده شد که نتایج نشان می‌دهد توزیع داده‌ها در دامنه طبیعی قرار دارد.

ابزار پژوهش

- پرسش‌نامه صفات سه‌گانه روشن شخصیت (LTS) (۲۱): این مقیاس توسط جانسون (Johnson) و کرئوس (Creus) با ۲۴ گویه و برای سنجش سه مؤلّفه همدلی، شفقت و نوع‌دوستی طراحی شده است. هر مؤلّفه توسط ۸ گویه در یک مقیاس ۵ درجه‌ای ارزیابی می‌شود. پایایی آن برابر با ۰/۷۰ است. آلفای کرونباخ کلّ مقیاس ۰/۸۸ و برای مؤلّفه‌ها به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۶۷ و ۰/۷۹ گزارش شده است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای خُرده‌مقیاس‌ها ۰/۷۴، ۰/۷۰، ۰/۷۲ و کلّ مقیاس ۰/۸۱ به دست آمد.

- پرسش‌نامه استحکام معنوی (SFS) (۲۲): این مقیاس خودسنجی ۹ گویه‌ای توسط ون تونگرن (Van Tongeren) و همکاران (۲۰۱۱) طراحی شده و شامل

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

سه خُرده‌مقیاس استقامت معنوی، پشتکار معنوی و هدف رستگاری هرکدام با ۳ گویه است. نمره‌گذاری از ۱ (کاملاً موافقم) تا ۵ (کاملاً مخالفم) انجام می‌شود. آلفای کرونباخ برای خُرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۹۶، ۰/۷۸، ۰/۷۹ و برای کلّ مقیاس ۰/۸۴ گزارش شده است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای خُرده‌مقیاس‌ها ۰/۸۰، ۰/۷۱، ۰/۷۲ و کلّ مقیاس ۰/۸۱ بر آورد شد.

- پرسش‌نامه نیازهای اساسی روان‌شناختی عمومی (BNSG-S) (۲۳): این مقیاس ۲۱ گویه‌ای توسط گنیه (۲۰۰۳) ساخته شده و نیازهای بنیادین خودمختاری، شایستگی و تعلّق را در مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از ۱ (اصلاً درست نیست) تا ۷ (کاملاً درست است) می‌سنجد. همسانی درونی مقیاس با آلفای کرونباخ از ۰/۶۱ تا ۰/۸۱ برای زیرمقیاس خودمختاری، از ۰/۶۰ تا ۰/۸۶ برای شایستگی و از ۰/۶۱ تا ۰/۹۰ برای ارتباط تأیید شده است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای خُرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۵، ۰/۷۹ و کلّ مقیاس ۰/۸۰ به دست آمد.

- پرسش‌نامه شادکامی (OHI) (۲۴): این مقیاس توسط آرجیل (Argyle) و همکاران ساخته شده و شامل ۲۹ گویه است که هر گویه ۴ عبارت دارد و نمره کل بین ۰ تا ۸۷ است. نمره بالاتر نشانه شادکامی بیشتر است. بررسی همسانی درونی با آلفای کرونباخ ۰/۹۱ اعتبار آزمون را نشان داد. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کلّ مقیاس ۰/۸۴ به دست آمد.

یافته‌ها

در این پژوهش، ۱۷۱ نفر (۶۸/۴۰ درصد) از آزمودنی‌ها در رده سنّی ۱۸ تا ۲۴ سال، ۶۴ نفر (۲۵/۶۰ درصد) ۲۵ تا ۳۰ سال، ۱۰ نفر (۴ درصد) در رده ۳۱ تا ۳۶ سال و ۵ نفر (۲ درصد) بالای ۳۷ سال بودند. ۱۷۲ نفر (۶۸/۸۰ درصد) در مقطع کارشناسی، ۶۴ نفر (۲۵/۶۰ درصد) در مقطع کارشناسی‌ارشد و ۱۴ (۵/۶۰ درصد) نفر در مقطع دکترا مشغول به تحصیل بودند. ۱۳۱ نفر (۵۲/۴۰ درصد) مؤنّث و ۱۱۹ نفر (۴۷/۶۰ درصد) از آزمودنی‌های پژوهش مذکّر بودند. ۳۲ درصد از آزمودنی‌ها از دانشکده فنّی‌مهندسی، ۴۵/۶۰ درصد از دانشکده علوم‌انسانی و ۲۲/۴۰ درصد از دانشکده پرستاری‌مامایی در پژوهش حضور داشتند.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیّرهای پژوهش

متغیر	زیرمقیاس	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
صفات روشن	همدلی	۲۴/۹۰	۲/۷۵	-۰/۰۱	-۰/۶۳
	شفقت	۲۴/۳۰	۳/۵۵	-۰/۳۶	۲/۵۷
	نوع‌دوستی	۱۱/۸۹	۲/۶۳	-۰/۱۹	۰/۱۷
استحکام معنوی	استقامت	۱۱/۰۴	۲/۷۱	۰/۱۵	-۰/۲۴
	پشتکار	۱۱/۰۲	۲/۳۲	۰/۰۴	-۰/۶۵
	هدف رستگاری	۱۰/۷۲	۲/۲۷	-۰/۱۰	۰/۸۴
نیازهای اساسی روان‌شناختی	خودمختاری	۱۵/۵۷	۲/۳۵	-۰/۰۷	-۰/۲۶
	شایستگی	۱۵/۶۲	۲/۷۰	-۰/۵۹	۱/۳۰
	ارتباط	۱۵/۲۵	۲/۸۹	-۰/۹۲	۲/۰۹
شادکامی	رضایت از زندگی	۱۱/۴۹	۲/۱۳	۰/۵۸	-۰/۱۶
	عزّت‌نفس	۱۰/۰۳	۱/۷۵	۰/۳۲	-۰/۱۴
	بهزیستی فاعلی	۸/۵۶	۱/۷۹	۰/۳۱	۱/۴۲
	کارآمدی	۱۶/۶۶	۲/۷۰	-۱/۹۲	۱/۶۲
	احساس خوشی	۱۶/۷۹	۲/۳۱	-۰/۰۸	-۰/۵۴

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

در جدول بالا، میانگین و انحراف استانداردِ مؤلّفه‌های متغیّر صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی، نیازهای اساسی روان‌شناختی و شادکامی نشان می‌دهند چولگی و کشیدگی تمام خُرده‌مقیاس‌ها در بازه ۳ تا ۳- قرار دارد که حاکی‌از نرمال بودن توزیع دامنه است.

جدول ۲. هم‌بستگی میان متغیّرهای پژوهش در بین شرکت‌کنندگان

متغیّر	شادکامی	همدلی	شفقت	نوع‌دوستی	استقامت	پشتکار	هدف رستگاری	خودمختاری	شایستگی	ارتباط
۱- شادکامی	۱									
۲- همدلی	۰/۶۱**	۱	۰/۶۶**	۰/۴۵**	۰/۰۲	۰/۱۱*	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۱۰	۰/۰۸
۳- شفقت	۰/۶۶**	۰/۱۵*	۱	۰/۴۷**	۰/۰۷	۰/۱۷**	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۲	۰/۰۶
۴-نوع‌دوستی	۰/۴۵**	۰/۱۵*	۰/۰۳	۱	۰/۰۷	۰/۱۹**	۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۱۳*
۵- استقامت	۰/۲۸**	۰/۰۲	۰/۰۷	۰/۰۷	۱	۰/۵۹**	۰/۶۳**	۰/۱۱*	۰/۱۰	۰/۱۵*
۶- پشتکار	۰/۳۱**	۰/۱۷**	۰/۰۵	۰/۱۱*	۰/۱۴*	۱	۰/۴۱**	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۳
۷-هدف رستگاری	۰/۱۷**	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۶۳**	۰/۵۱**	۱	۰/۱۲*	-۰/۰۵	۰/۰۱
۸- خودمختاری	۰/۶۱**	۰/۰۶	-۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۱۱*	۰/۰۱	۰/۱۲*	۱	۰/۶۴**	۰/۱۵*
۹- شایستگی	۰/۶۵**	۰/۰۶	۰/۱۰	-۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۱۱*	۰/۰۱	۰/۶۴**	۱	۰/۲۱*
۱۰- ارتباط	۰/۱۴*	۰/۰۸	۰/۰۶	۰/۱۳*	-۰/۱۵*	۰/۰۳	۰/۱۱*	۰/۱۵*	۰/۲۱**	۱

*P <۰/۰۵ **P < ۰/۰۰۰۱

جدول ۳. خلاصه مدل رگرسیون متغیّره شادکامی براساس متغیّرهای مستقل موردمطالعه

شاخص	R	R2	Adj. R2	Std.Error	F	P
صفات روشن شخصیت	۰/۴۱	۰/۲۶	۰/۱۶	۵/۲۷	۵۰/۰۹	<۰/۰۰۱
استحکام معنوی	۰/۳۹	۰/۲۵	۰/۱۴	۵/۳۲	۴۴/۴۴	<۰/۰۰۱
نیازهای اساسی روان‌شناختی	۰/۲۵	۰/۳۶	۰/۰۵	۵/۵۹	۱۶/۵۵	<۰/۰۰۱

برای بررسی ارتباط بین صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی با شادکامی، از هم‌بستگی پیرسون استفاده شد که نتایج در جدول بالا ذکر شده است. دررابطه‌با هدف مطالعه، نشان داده می‌شود که شادکامی با همه متغیّرهای مطالعه چه ارتباطی دارد. برای مثال، نمره شادکامی با کسی که شادکام است، ۱ است که ضریب بالا و هم‌بستگی قوی و معنی‌دار دارد و با همدلی ضریب هم‌بستگی ۰/۶۱ دارد. اگرچه رابطه معنادار دارد، ولی به‌اندازه شادکامی قوی نیست. هم‌بستگی میان شادکامی و متغیّرهای پژوهش در سطح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ معنادار است. برای بررسی میزان پیش‌بینی‌پذیری شادکامی توسط متغیّرهای پیش‌بین پژوهش، از رگرسیون چندگانه و برای بررسی هم‌خطّی چندگانه، از شاخص تحمل و شاخص تورّم واریانس استفاده شد. مقدار شاخص تحمل در دامنه ۰/۹۱ تا ۰/۹۸ است (بالاتر از ۰/۱) و مقادیر VIF بالاتر از ۱۰ نشان‌دهنده هم‌خطّی چندگانه است. در پژوهش حاضر، شاخص تحمل بین ۱/۰۱- ۱/۰۹ قرار داشت که گویای عدم تخطّی از این مفروضه است.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌کنید، صفات روشن شخصیت ۱۶ درصد از واریانس متغیّر شادکامی را تبیین می‌کنند. همچنین، سطح معناداری مدل کمتر از ۰/۰۵ است. درنتیجه با اطمینان ۹۵ درصد، مدل رگرسیونی معنادار است (P<۰/۰۰۰، F=۵۰/۰۹). بنابراین، به‌طورکلی، صفات روشن شخصیت می‌توانند شادکامی را در دانشجویان پیش‌بینی کنند.

نتایج مطالعه حاضر، استحکام معنوی ۱۵ درصد از واریانس متغیّر شادکامی را نشان می‌دهند و سطح معناداری مدل کمتر از ۰/۰۵ است. درنتیجه با اطمینان ۹۵ درصد، مدل رگرسیونی معنادار است (P<۰/۰۰۰،

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]
[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

F=۴۴/۴۴). بنابراین، به‌طورکلی استحکام معنوی می‌تواند شادکامی را در دانشجویان پیش‌بینی کند و نیازهای اساسی روان‌شناختی، ۶ درصد از واریانس متغیّر شادکامی را نشان می‌دهد و سطح معناداری مدل کمتر از ۰/۰۵ است. درنتیجه با اطمینان ۹۵ درصد، مدل رگرسیونی معنادار است (P<۰/۰۰۰، F=۱۶/۵۵). بنابراین، به‌طورکلی نیازهای اساسی روان‌شناختی می‌توانند شادکامی را در دانشجویان پیش‌بینی کنند.

بحث

پژوهش حاضر به‌منظور بررسی نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان انجام شد. یافته پژوهش نشان داد که صفات روشن شخصیت می‌توانند شادکامی را پیش‌بینی کنند. این یافته با نتایج قیطانچی و ابراهیم‌مقدّم همسوست (۲۵) که نشان داده‌اند ۳۰/۹ درصد از متغیّر شادکامی توسط ویژگی‌های شخصیتی تبیین می‌شود.

افراد با ویژگی‌های مثبت شخصیتی معمولاً اجتماعی، فعال و پرانرژی به نظر می‌رسند و تمایل دارند همواره خوشحال و سرزنده باشند. این افراد به‌طورکلی تجربیات هیجانی مثبت‌تری را تجربه می‌کنند که به افزایش شادکامی آن‌ها کمک می‌کند. ویژگی‌های مثبت شخصیتی باعث می‌شود این افراد در فعالیت‌های اجتماعی به‌خوبی مشارکت کنند و از تفریح لذّت ببرند. این ویژگی‌ها به جذب حمایت‌های اجتماعی بیشتر و ایجاد تعاملات اجتماعی گسترده‌تر منجر می‌شود که به‌نوبه خود به افزایش رضایت از زندگی کمک می‌کند (۲۶). در تبیین این امر می‌توان گفت افراد با ویژگی‌های مثبت شخصیتی دارای مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی گسترده‌ای هستند که به بهبود روابط و ایجاد شبکه‌های اجتماعی وسیع‌تر کمک می‌کند. این افراد به‌دلیل کاهش تنش‌های ناشی از عدم صداقت و دروغ‌گویی، با استرس کمتری مواجه می‌شوند و درنتیجه شاداب‌تر و راضی‌تر از زندگی هستند. توانایی آن‌ها در کمک به دیگران و تعامل مثبت با جامعه به ارتقای حس ارزشمندی و رضایت از زندگی کمک می‌کند (۲۷).

دومین یافته پژوهش به نقش استحکام معنوی در پیش‌بینی شادکامی مربوط می‌شود. تحقیقات زیادی درزمینه ارتباط معنویت و دین‌داری با شادکامی انجام شده است و نتایج این تحقیق همسو با نتایج سایر مطالعات بوزک ماتینیز (Bożek Martínez) و دیوید (David) (۲۸، ۲۹) است. در تبیین این امر می‌توان گفت باورها و نگرش‌های مذهبی و معنوی می‌توانند بر تفسیر وقایع، خوش‌بینی یا بدبینی و نوع تفکّر افراد تأثیر بگذارند. معنویت به‌عنوان یکی از ابعاد مهمّ زندگی سالم، می‌تواند زندگی را هدفمند و معنادار و به افراد کمک کند تا در کنار رنج‌های جسمانی، به‌سوی بهزیستی معنوی حرکت کنند. این امر موجب افزایش آرامش، امنیت روانی و حمایت اجتماعی می‌شود که به‌نوبه خود به بهبود شادکامی کمک می‌کند. افرادی که از سطح بالای معنویت برخوردارند، به‌دلیل تمرکز بر تعاملات مثبت اجتماعی و اجتناب از انزوا، همراه با داشتن مهارت‌های حلّ مسئله فعال و زندگی هدفمند، کیفیت زندگی بهتری را تجربه می‌کنند (۲۵). نگرش معنوی می‌تواند تاب‌آوری و تحمل فرد را در مواجهه با موقعیت‌های پیچیده زندگی افزایش دهد و به سازگاری و بهبود احساس شادکامی منجر شود (۳۰).

یافته پژوهش به نقش نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی اشاره دارد و نشان می‌دهد نیازهای اساسی روان‌شناختی می‌توانند شادکامی را در دانشجویان پیش‌بینی کنند که با نتایج کوچکی و همکاران همسوست (۱۴). نتایج آنان نشان داد که در تمامی شاخص‌های برازش، مدل ساختاری شادکامی با روان رنجورخویی هم‌بستگی منفی داشت. براساس نظریه خودتعیین‌گری دسی (Deci) و رایان (Ryan)، ارضای نیازهای روان‌شناختی اساسی شامل شایستگی، استقلال و ارتباط برای رشد و عملکرد سالم فرد ضروری است (۳۱). در تبیین این یافته می‌توان گفت که ارضای این نیازها به افزایش انگیزش، مشارکت مؤثر و رضایت از زندگی منجر می‌شود. نیاز به شایستگی به معنای احساس توانمندی، نیاز به استقلال به معنای احساس کنترل بر فعالیت‌های خود و نیاز به ارتباط به معنای داشتن روابط معنادار با دیگران است. تأمین این نیازها به رشد فردی و عملکرد

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

مثبت کمک می‌کند و موجب افزایش شادکامی می‌شود. تحقیقات شریعت‌نیا و همکاران نشان داده‌اند که ارضای این نیازها در جنبه‌های مختلف زندگی مانند ورزش، روابط بین‌فردی، رضایت شغلی و یادگیری نقش مهمی دارد و تأمین این نیازها سلامت روان و رشد فردی را ارتقا می‌دهد و ازسوی‌دیگر، ناکامی در تأمین این نیازها می‌تواند به مشکلات روانی نظیر افسردگی و رفتارهای ناسازگار منجر شود (۳۲).

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج این مطالعه، صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی دانشجویان دانشگاه باید موردتوجه قرار گیرد.

پیشنهادات

جامعه آماری این پژوهش را تنها دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان شکل دادند و بنابراین در تعمیم‌پذیری نتایج، باید احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود در تحقیقات بعدی محقّقان به بررسی تفاوت‌های نقش صفات روشن شخصیت، استحکام معنوی و نیازهای اساسی روان‌شناختی در پیش‌بینی شادکامی بین گروه‌های مختلف جمعیتی (مانند دانشجویان، کارکنان شرکت‌ها، سالمندان، نوجوانان) در مناطق مختلف جغرافیایی بپردازند.

حمایت مالی

این پژوهش بدون هرگونه حمایت مالی انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش از نتایج پایان‌نامه مقطع کارشناسی‌ارشد مصوّب دانشگاه آزاد اسلامی زنجان با کد اخلاق IR.IAU.Z.REC.۱۴۰۳۰۰۶۳ استخراج شده است. نویسندگان اعلام می‌کنند که در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی ازجمله محرمانه بودن، رضایت شرکت در مطالعه و اختیار خروج از پژوهش رعایت شده است.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در این پژوهش هیچ تعارضی در منافع وجود ندارد.

تشکّر و قدردانی

بدین‌وسیله از تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد زنجان که در پژوهش حاضر شرکت داشته‌اند و از آقای دکتر کمالی به خاطر راهنمایی آماری در تهیه این مقاله کمال تشکّر را داریم.

References

1. Hazar Jaribi J, Safri R. Investigating the concept of social happiness and the factors affecting it (a case study in Central Province). welfare planning and social development. 2019; 1(3): 31-72
2. Zare Zardini F, Hashemi Z, Abdullahi A. The mediating role of basic psychological needs in relation to family functioning and happiness in undergraduate students living in Al-Zahra University. Quarterly Journal of Applied Psychological Research. 2023; 13 (1): 43-63.
3. Seligman M. The inner happiness of positive psychology in the service of lasting happiness. Translated by Tabrizi M, colleagues. Tehran: Danje. 2000.
4. Reza Hemmati. The Sense of Happiness and its Academic Determinants (Case Study: Female Students of University of Isfahan). Journal of Applied Sociology 2019; 29(4): 21-38.
5. Seligman M, Adler A. Positive education in Global Happiness Council. Global Happiness Wellbeing Policy Rep. 2019; 5(7):53-72.
6. Thielmann I, Spadaro G, Balliet D. Personality and prosocial behavior: A theoretical framework and meta-analysis. Psychol Bull. 2020; 146(1):30.
7. Ojaghizadeh, H, Ghoreyshi Rad F, Yousefi R. Structural Equation Modeling of Pathological Dimensions of Personality, Emotional Schemas, and Cinderella Syndrome with an Attitude Toward Extramarital Relationships. Journal of Modern Psychological Researches. 2024; 19(74): 255-266.
8. Yousef R. Cross-validation of the Light Triad Personality Traits Model. Journal of Modern Psychological Researches. 2022; 17(66): 301-11.
9. Qazawi Z, Mardani Z, Pahlavanzadeh S. Investigating the effect of the Fordyce happiness training program on the level of happiness of nurses. Health Care. 2016;19(3):117-124.

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]

10. Wang Y, Tian L, Huebner ES. Basic psychological needs satisfaction at school, behavioral school engagement, and academic achievement: Longitudinal reciprocal relations among elementary school students. Contemp Educ Psychol. 2019; 56:130-139.
11. Zhang H, Hook JN, Van Tongeren DR, Davis DE, McElroy-Heltzel SE, Davis EB, Aten JD. The role of spiritual fortitude in meaning and mental health symptoms following a natural disaster. Psychol Relig Spiritual. 2022;14(3):406.
12. McElroy-Heltzel SE, Van Tongeren DR, Gazaway S, Ordaz A, Davis DE, Hook JN, Stargell NA. The role of spiritual fortitude and positive religious coping in meaning in life and spiritual well-being following Hurricane Matthew. J Psychol Christianity. 2018;37(1):17-27.
13. Bahraei J, Hosseini al-Madani SA, Basri A. The mediating role of resilience in the relationship between marital happiness, basic psychological needs and spirituality with family resilience. Appl Fam Ther. 2021;2(2):124-149.
14. Koucheki AM, Shariatnia K, Asadi A, Mirani A. The mediating role of psychological basic needs in the relationship between personality traits and students' happiness. J Psychol Sci. 2022; 21(118): 2091-2106.
15. Haqparast Nasrabadi E, Mirza M, Hosseini M, Shahab A, Sohrabi A. The effectiveness of mindfulness-based stress reduction on the quality of life and distress tolerance of cardiac patients. Mashhad Univ Med Sci Fac Med J. 2021; 64(4): 3661-36722
16. Aten JD, Smith WR, Davis EB, Van Tongeren DR, Hook JN, Davis DE, Shannonhouse L, DeBlaere C, Ranter J, O'Grady K, Hill PC. The psychological study of religion and spirituality in a disaster context: A systematic review. Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy. 2019;11(6):597.
17. Jin G, Wang Y. The influence of gratitude on learning engagement among adolescents: The multiple mediating effects of teachers' emotional support and students' basic psychological needs. J Adolesc. 2019; 77:21-31
18. Moradi S, Hezarjaribi J. The Study of Effective Factors and Strategies for Improve Happiness in Illam. Journal of Applied Sociology. 2019 ;30(1):39-72.
19. Shadfard Z, Badi Bimay Jahrami Z, Taghizadghanzadah M, Burnuruz N, Maearif F. Wahadha ma yakhluq aljawa al'akhlaqi, wayuqawiy waey alshakhs biaihtiram aldhaat wataqdir aldhaati. Akhlaqiaat albashtu [Internet]. 2021;15(46):0-0
20. Yu Y, Zhao Y, Li D, Zhang J, Li J. The relationship between big five personality and social well- being of Chinese residents: The mediating effect of social support. Front Psychol. 2021;11:613659
21. Kheiry Y, Ghaemi A, Jabarian M, Shafiee-Kandjani A. Confirmatory Factor Analysis of Spiritual Fortitude Scale. Spirituality Research in Health Sciences. 2023; 1(1):14-24.
22. Zare Garizi M, Ebrahimi Moghadam H, Abul Maali Hosseini K. Predicting marital commitment based on basic psychological needs and intimacy with the mediation of self-differentiation. Appl Psychol. 2020;14(1):55-76.
23. Argyle M. The psychology of happiness. 2nd ed. London: Routledge. 2019.
24. Plant J. SPSS survival guide: a step-by-step guide to data analysis and interpretation. Translated by Rezaei A. Tehran: Arajmand; 2019. (Original work published 2001).
25. Gheitanchi S, EbrahimiMoghadam H. Prediction of happiness Based on five factors model of personality and meta-cognitive beliefs in elderly. Journal of Aging Psychology. 2016; 2(1): 13-22.
26. Alipour Gourand B, Azmoudeh M, Esmailpour K, Hosseini Nesab SD. The relationship between dark and light dimensions of personality with life satisfaction with the mediation of value orientations. Res Pap Posit Psychol. 2023;8(4):95-112
27. Bălan AS, Ionescu MC, Stan A. Light triad personality traits and coping strategies in teachers. Curr Trends Nat Sci. 2023;12(23):150-159.
28. Bożek A, Nowak PF, Blukacz M. The relationship between spirituality, health-related behavior, and psychological well-being. Frontiers in Psychology. 2020; 11: 1997.
29. David R, Singh S, Ribeiro N, Gomes DR. Does spirituality influence happiness and academic performance?. Religions. 2022;13(7):617.
30. Hojjatkhah SM, Tariq Tayeb M, Rahmani Nik S, Karimi Taleghani M, Sattari H, Ehsanpour F. The role of forgiveness and spirituality in predicting Couples' Happiness. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2021;7(3):111-123
31. Deci EL, Olafsen HA, Ryan RM. Self-determination theory in work organizations: the state of the science. Annu Rev Organ Psychol Organ Behav. 2017;4:19-43.
32. shariat nia

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-02-01]

[DOI: 10.32592.Jrh.12.2.75]